
Introduktion

Samhället genomgår och har under de senaste decennierna genomgått stora förändringar. I den tekniska utvecklingen har informationstekniken varit en av de stora innovationerna. Den har underlättat kontakterna över världen och varit en förutsättning för den ökade globalisering som ägt rum. **Elin Wihlborg** behandlar i sin artikel hur man i de svenska kommunerna agerar för att utveckla de lokala arbetsmarknaderna i ett globaliserat IT-samhälle. Hur motiveras och mottas den nya tekniken? Vad betyder det geografiska läget och de ekonomiska förutsättningarna i kommunen? Vilka aktörer är engagerade i hur den nya tekniken ska användas? Utifrån fallstudier i åtta kommuner beskrivs och jämförs detta. En viktig slutsats från studien är *nätverkens* betydelse. I kommuner med nätverk, där aktörerna samarbetade och betraktade befintliga resurser som gemensamma, var sannolikheten större för en mer långsiktig positiv utveckling och bredare förståelse för förändringsinriktade åtgärder på arbetsmarknaden. Goda nätverk kan i vissa fall även kompensera för bristande institutionella förutsättningar i kommunerna. Men Wihlborg pekar också på de demokratiska problemen med nätverksbyggandet: en omedveten eller dold exkludering av vissa aktörer är ett sådant, hur maktfördelningen mellan aktörerna ser ut är ett annat.

Bemannings- och personaluthyrningsbranschen uppskattas, trots stark expansion under andra hälften av 1990-talet och trots stor medial uppmärksamhet, endast sysselsätta omkring en procent av alla sysselsatta i den svenska ekonomin. Anledningen till att ingen exakt siffra kan anges är att den

officiella statistiken inte medger en avgränsning av verksamheten. Detta har i sin tur försvårat arbetet med att nå djupare kunskap om bemanningsföretagen och dess anställda. I syfte att sprida ljus i mörkret är artikeln med titeln "Vem arbetar i bemanningsbranschen" därför ett synnerligen välkommet bidrag. Författarna **Pernilla Andersson** och **Eskil Wadensjö** har via bl a SCBs register, Gula sidorna och Internet identifierat arbetsställen och skapat ett eget register över bemanningsföretag. Därefter har RAMS (den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken) använts för att få fram uppgifter om de anställda i dessa företag. Kartläggningen visar att andelen småarbetsställen inom branschen, med mellan en och 50 sysselsatta, är mindre än på arbetsmarknaden i övrigt. En självklar förklaring är att bemanningsbranschen per definition är en arbetskraftsintensiv bransch. Verksamheten är också starkt koncentrerad till storstadsregionerna, där drygt 52 procent av alla arbetsställen återfinns. Bland de anställda är storstadscentreringen ännu tydligare då 66 procent är bosatta i eller i närheten av Stockholm, Göteborg eller Malmö. Branschen kännetecknas också av en överrepresentation av kvinnor, ungdomar samt invandrare. Detta antyder att det i första hand är de mindre etablerade aktörerna på arbetsmarknaden som söker sig till denna bransch.

Jämfört med arbetsförmedlingen, vars uppgifter kan sammanfattas i matchning av arbetssökande och arbetsgivare samt utbildning och aktivering av de arbetssökande, arbetar bemannings- och personaluthyrningsföretagen mer utpräglat med det förstnämnda. En hypotes skulle därför kunna

vara att det mer företagsinriktade arbetet, i form av bättre och mer upparbetade kontakter med olika arbetsgivare, skulle underlätta inträdet på arbetsmarknaden för grupper med färre egna kontakter, exempelvis invandrare. Med detta som utgångspunkt inleddes under hösten 2000 ett samarbetsprojekt (kallat *Pilotprojektet*) mellan arbetsförmedlingen i Södertälje och Olsten Personalkraft AB, där arbetslösa invandrare fick ta del av bemanningsföretagets tjänster. Syftet var att studera i vilken utsträckning dess arbetsmetoder kunde påskynda övergången till arbete för denna grupp. Som jämförelse fungerade dels ett resursförstärkt förmedlingskontor i Malmö, och dels ett icke-resursförstärkt förmedlingskontor i Göteborg; bägge dessa bedrev reguljär förmedlingsverksamhet. I vinternumrets sista

artikel författad av **Lars Behrenz, Lennart Delander, Jonas Månsson och Erik Nyberg** redovisas utfallet av denna försöksverksamhet. Trots en förhållandevis gynnsam utveckling av arbetskraftsefterfrågan i Södertälje, finns ingenting som tyder på att Pilotprojektet skulle ha lyckats bättre med att få arbetslösa invandrare i arbete under den 18 månader långa uppföljningsperioden. Tvärtom förefaller den resursförstärkta förmedlingsverksamheten i Malmö haft en mer gynnsam inverkan i detta avseende. Författarna drar slutsatsen att bemanningsföretagets eventuella konkurrensfördelar beträffande arbetsgivarkontakter inte varit tillräckliga för att uppväga bristen på erfarenhet vad gäller platsförmedling och vägledning av arbetslösa med sämre förutsättningar på arbetsmarknaden.

Pathric Hägglund
Ulla Arnell Gustafsson